

ТОВ «ЗАКАРПАТРЕКОНСТРУКЦІЯ»

88000, м.Ужгород

Вул. Мальовнича 7

+38 050 611 25 19

ВЕЛИКІ ЛАЗИ

Баранинська сільська рада
Ужгородського району Закарпатської області

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН ПОЄДНАНИЙ З ДЕТАЛЬНИМ ПЛАНОМ ТЕРИТОРІЇ СЕЛА ВЕЛИКІ ЛАЗИ, БАРАНИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ, ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконання проектних робіт з розробки генерального плану поєданого з
детальним планом с. Великі Лазі, Ужгородського району, Закарпатської
області.

(Договір №МБД-____ від _____ 2020 року)

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ

Директор

Виконав

Несух М.М.

Приходько Є.М.

Ужгород - 2020

ЗМІСТ

ВСТУП

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ.....	5
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ.	6
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	10
4. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАПРОЕКТОВАНИХ ОБЄКТІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.....	13
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ТЕРИТОРІЇ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ	18
5.1. Оцінка відповідності Документу державного планування цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм	18
5.2. Оцінка відповідності зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.	19
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	21
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ.....	23
8. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ І ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ.....	28
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ.....	29
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ.....	31
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	31
ВИСНОВКИ.....	32
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	32
ДОДАТКИ	

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально- економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

Містобудівна документація «Генеральний план поєднаний з детальним планом території села Великі Лази, Баранинської сільської ради Ужгородського району» виконаний ТОВ «Закарпатреконструкція» відповідно до договору від _____ 2020 року №МБД-_____ укладеного з Баранинською об'єданою територіальною громадою.

Виготовлення генерального плану обумовлене необхідністю завершення процесу виготовлення містобудівної документації згідно з Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» і повинен відповідати ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту», ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території» та ДСТУ Б А.2.4-2:2009 «Умовні позначки і графічні зображення елементів генеральних планів та споруд транспорту» та вирішення поточних питань забудови та змінами нормативно-законодавчої бази (Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (п. 9 ст. 17), ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту», ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій», інших нормативних документів).

Відповідно ДБН Б.1.1-15:2012 основні показники у містобудівній документації визначені на розрахунковий строк - початок 2041 року, тобто терміном на 20 років.

Вихідна інформація є станом на 01.04.2020.

У проектній документації визначені: перспективна чисельність населення, розміщення житлово-громадського будівництва, забезпечення інженерно-транспортною інфраструктурою, необхідними заходами з інженерної підготовки та захисту території.

Звіт «Стратегічна екологічна оцінка» є невід'ємною складовою містобудівної документації до генерального плану с. Великі Лази.

Містобудівна документація виконана відповідно до діючих Державних будівельних норм (ДБН Б.1.1-15:2012, ДБН Б.2.2-12:2019 та ін.), а також інших нормативних документів.

В проекті враховано та використано статистичні дані, матеріали звітів стратегічної екологічної оцінки Регіональної стратегії розвитку Закарпатської області на період 2021-2027 рр.

При розробленні генерального плану враховані:

Схема планування території Закарпатської області розроблена ДП "Український державний науково-дослідний інститут проектування міст "ДІПРОМІСТО" імені Ю.М. Білокозя" та затверджена рішенням сесії Закарпатської обласної ради від 17.05.2013 №731. Схема розроблена на розрахунковий період до 2031 року.

Схема планування території Ужгородського району Закарпатської області.

Передпроектні матеріали, а саме надані Баранинською сільською радою всі діючі на момент розробки містобудівні проектні документи, надані в паперовому варіанті (перелік див. ПЗ дод. 1).

Матеріали топографічного знімання, виконане «ПП Вайда П.П.», кваліфікаційний сертифікат інженера геодезиста №010109, в 2020 та 2018 році в М 1:2000.

У містобудівній документації під час розроблення були враховані визначені державні інтереси (відповідно п.7.3. ст.17 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»), надані листом Закарпатської обласної державної адміністрації від _____, 2020 № _____.

Схеми проекту виконані на оновленій топографічній зйомці у цифровій (векторній) формі як набір геопросторових даних у державній геодезичній системі координат УСК-2000 масштабу 1:2000 і єдиній системі класифікації (виконана «ПП Вайда П.П.», кваліфікаційний сертифікат інженера геодезиста №010109, в 2016 році, яка була надана Замовником)

Згідно Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» ст. 16 п.1 «Містобудівна документація на місцевому рівні розробляється з урахуванням даних державного земельного кадастру».

У зв'язку з відсутністю у Замовника матеріалів земельного кадастру, план існуючого використання території виконаний з використанням даних публічної кадастрової карти України та супутникових карт.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015 р.), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним з показників цілі Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління» є показник «Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків».

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 4 жовтня 2016 р., а 1 листопада Президент України надав пропозиції до законопроекту. 17 січня 2017 р. Верховна Рада України не підтримала доопрацювання законопроекту.

21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було повторно зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Основні техніко- економічні показники об'єкта

Таблиця 1.1.

№п/п	Назва показників	Площа	га
1	Загальна площа території	1068,86	га
2	Площа забудови	*	га

Примітка: Всі техніко-економічні показники та розрахунки чисельності населення викладені в пояснювальній записці до генерального плану

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ.

Загальні відомості

Село Великі Лази входить до складу Баранинської сільської ради, розташоване за 8,5 км. на Пд-Сх від міста Ужгород – обласного центру Закарпатської області. Село розташоване за бл. 16 км на схід від кордону України зі Словаччиною. Протяжність села з півночі на південь – 1,8 км., із заходу на схід – 1,2 км. Із заходу на схід поблизу території села проходить європейський маршрут Е50, що збігається з частиною міжнародної автомагістралі М06 (Київ — Чоп). Із західної та північної сторони селище обмежує лісовий масив. Село Великі Лази має пряме сполучення автомобільними дорогами із селами Барвінок, Глибоке, Нижнє Солотвино та Середнє. Селище має тісні економічні зв'язки із містом Ужгород. Територія села належить до Закарпатської низовини, що в свою чергу є частиною Середньо-дунайської низовини.

Село Великі Лази знаходиться в Ужгородському районі в безпосередній близькості до обласного центру Закарпатської області – міста Ужгород. Автомобільними дорогами з'єднане з селами Баранинської сільська рада. Село Великі Лази входить до складу ужгородського промислового району. Селом проходить міжнародна автомагістраль М06 (Київ — Чоп).

До складу Великолазівської сільської ради входять два села: Великі Лази та Циганівці. До складу Баранинської сільської ради входять села з Баранинської, Великолазівської, Холмецької та Яроцької сільських рад. Станом на 2016 рік чисельність населення по Великолазівській сільраді складала 1842 осіб, по Баранинській – 7558 осіб, а по селу Великі Лази - 1426 особи.

В південній частині села проходять високовольтні лінії 35 - 110 - 420 вольт.

Село являє собою поселення III підгрупи Львівської надобласної системи (Львівська надобласна система розселення з центром у м. Львів), до якої відносяться Львівська, Волинська, Рівненська, Івано-Франківська, Закарпатська і Чернівецька області.

Розроблення проекту виникло у зв'язку із такими змінами:

- нові діючі нормативні документи містобудівної політики;
- вирішення концепції перспективного розвитку території з визначенням чіткого зонування;

- уточнення планувальної структури і функціонального призначення, просторової композиції параметрів забудови та ландшафтної організації території; визначення планувальних обмежень згідно державних будівельних та санітарно-гігієнічних норм; обґрунтування формування земельних ділянок та визначення їх цільового призначення;

- визначення напрямів, черговості та обсягів подальшої діяльності щодо охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки, комплексного благоустрою та озеленення; приведення містобудівної документації у відповідність до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Розрахунковий період проекту 20 років (до 2040 р.).

Даний проект являється обов'язковим для всіх організацій, що здійснюють забудову на даній території і основою для вирішення всіх питань пов'язаних із використанням території в межах проекту.

2.1. Фізико-географічна характеристика території

Територія знаходиться в межах двох великих фізико-географічних одиниць – Карпатської гірської та Закарпатської низовинної тож за характером рельєфу територія

Закарпатської області поділяється на дві частини: гірську і рівнинну. Гірська частина та передгір'я займають 80 % території, решта 20 % території – низина та тераси річок. Гори простягаються з північного заходу на південний схід, в цьому ж напрямі збільшується їхня висота, змінюється вигляд. В північно-західній частині області це типові середньовисотні гори з округленими вершинами, широкими хребтами, рівнобіжними з долинами. В південно-східній частині рельєф високогірний – круті схили, загострені вершини гір, глибокі провальні долини. Це зумовлено тектонічною будовою, складом гірських порід, а також впливом на найвищу частину гір четвертинного зледеніння. Середня висота хребтів 700 до 1500 м. Жодна з вершин не досягає снігової лінії.

Площа території села складає 1 068 га. Село розташоване в межах Закарпатської низовини.

Клімат помірно-континентальний, західно-європейський. Середньорічна температура повітря 8-7° С (за даними метеостанції міста Ужгород). Середня температура повітря найтеплішого місяця (липня) - +19° - +20° С, найхолоднішого - 2 - -9°С.

Територія знаходиться в зоні надмірного перезволоження. Річна кількість опадів складає 800 - 900 мм. Найбільша кількість їх випадає в теплий період року. Безморозний період складає 170 днів. Товщина снігового покриття - 0,7 м. Глибина промерзання - 0,6 - 0,7 м. Відносна вологість повітря - 60 - 75 %.

Пануючі вітри: влітку – південно-східного, зимою – північно-західного напрямку. По кліматичному районуванню територія села відноситься до підрайону III Б зони. Розрахункова температура для проектування конструкцій - мінус 15° С, для легких огороджуючих конструкцій - мінус 24° С.

По конструктивних особливостях територія села входить в Вигорлат- Гутинську зону. Для цієї зони характерні пластово-прісні води. Глибина залягання першого водоносного горизонту 5 - 6 м.

Територія земель села придатна для будівництва. Для цього району характерна складна будова антропогенних відкладів. Представлені вони Чопською і Минайською свитами. Абсолютні відмітки, що зазначені на плані, коливаються в межах 110,7 - 114,7 метрів над рівнем моря.

2.2. Клімат

Клімат є помірно континентальним з достатнім та надлишковим зволоженням, нестійкою весною, не дуже спекотним літом, теплою осінню і м'якою зимою. Клімат є найсприятливіший за кількістю комфортних днів для активного відпочинку. Тут переважає морське повітря помірних широт, яке південно-західними вітрами переноситься з Атлантики та Середземного моря. Це повітря зумовлює в зимовий період досить високі температури і відносну вологість повітря.

Кліматичні умови на території області дуже різняться і залежать від висоти над рівнем моря та від орієнтування та експозиції гірських схилів. На низовині зима коротка, м'яка, температура січня -2.-3 °С, літо тепле, середня температура липня +19. +21 °С. В горах літо прохолодне, температура липня від +9 до +13 °С, зима тривала, холодна, температура січня від -5 до -9 °С. Опадів 642—1411 мм, залежно від висоти.

Клімат місцевості

Таблиця 2.2.1

Показник	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	рік
Абсолютний максимум, °С	13,3	17,2	25,4	29,5	31,4	34,1	38,6	36,5	34,4	26,1	21,1	15,6	38,6
Середній максимум, °С	1,3	3,7	9,8	16,7	22,0	24,6	26,9	26,6	21,2	15,4	8,2	2,7	14,9
Середня температура, °С	-1,7	-0,1	5,0	11,0	16,1	18,8	20,9	20,3	15,5	10,3	4,7	-0,2	10,1
Середній мінімум, °С	-4,8	-3,7	0,6	5,5	10,4	13,1	15,0	14,5	10,3	5,7	1,4	-3	5,4
Абсолютний мінімум, °С	-3	-26,3	-17,5	-6,2	-0,9	1,5	5,4	4,4	-2,2	-9,3	21,8	27,7	28,2
Норма опадів, мм	53	50	43	49	74	76	78	73	73	54	57	68	748

2.3. Земельні ресурси та деградація земель

Земельний фонд області складає 1275,3 тис. га, з якого 451,3 тис. га (35,4 %) зайнято сільгоспугіддями, з них 199,7 тис. га – рілля. Більше половини території області займають лісовкриті площі (57%); 609 населених пунктів займають площу 222,4 тис. га (4%). Область малоземельна: на одного мешканця припадає лише 0,36 га сільгоспугідь, в тому числі 0,16 га ріллі. Майже третина земель області 30,5 % (389,1 тис. га) перебуває в користуванні громадян. У користуванні сільськогосподарських підприємств перебуває 3,5 % (45,2 тис. га) земель, 16,1 % (205,5 тис. га) – землі, не надані у власність та користування, з яких 16,6 % – сільськогосподарські угіддя (34,1 тис. га).

У власності фізичних та юридичних осіб перебуває 22,3 % (284,6 тис. га) земель області. У власності громадян перебуває 283,6 тис. га, в тому числі 269,0 тис. га сільськогосподарських угідь, з них 167,6 тис. га ріллі. У власності недержавних сільськогосподарських підприємств перебуває 0,1 тис. га, заклади, установи, організації торгівлі – 0,5 тис. га, промислових підприємств – 0,3 тис. га, організацій, підприємств та установ рекреаційного та оздоровчого призначення – 0,1 тис. га земель.

Територія сельбищних земель придатна для будівництва. Для цього району характерна складна будова антропогенних відкладів. Представлені вони Чопською і Минайською свитами. Минайська свита складена валунно-гравійно-галечниковими, піщаними відкладами потужністю до 100 метрів. В свиті виявлені також пісковики, піски і галечники.

2.4. Лісові ресурси та лісове господарство

Закарпатська область – найбільш лісиста область в Україні. Ліси в області зростають на площі 695,7 тис. га; за запасами деревини, які оцінюються майже у 207,5 млн. м³, область посідає перше місце в країні. Більша частина лісів – до 80 %, зростає у гірській та передгірській частині області, 61 % площі цього лісфонду має обмежений режим господарювання: тут не призначаються експлуатаційні рубки, тобто рубки головного користування.

2.5. Водні ресурси та водне господарство

Усі річки Закарпатської області беруть свій початок у високогірній частині Карпат і належать до басейну однієї із найбільших приток Дунаю – ріки Тиса, яка є основною водною артерією області. Середня густота річкової мережі – 1,7 км/км². Всього в області протікає 9429 рік сумарною довжиною 19,86 тис. км. Це малі річки, окрім річок Тиса, Боржава, Латориця та Уж, які мають довжину більше 100 км. Ріки Тиса, Латориця та Уж є транскордонними.

По конструктивних особливостях територія села входить в Вигорлат-Гутинську зону. Для цієї зони характерні пластово-прісні води. Глибина залягання водоносного горизонту 5-6 м. Знаходиться він в шарах гальки з домішкою глин, пісках, глинах і їх конгломератах.

Крім цього, в селі Великі Лази протікає річка Цигань.

2.6. Біорізноманіття та ПЗФ

Флора регіону нараховує понад 3980 видів та підвидів судинних рослин, що становить 31,2% флористичного багатства Європи й 50 % флористичного багатства України. Фауна хребетних налічує 435 видів тварин, що становить 68% фауністичного багатства України.

Більша частина раритетних видів тварин і рослин в області охороняються у межах територій та об'єктів ПЗФ.

2.7. Атмосферне повітря

Показники викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення та всіма видами автотранспорту, що складають 91,9% від загального обсягу викидів .

Неефективна робота застарілого газоочисного обладнання спостерігається на асфальтобетонних заводах Закарпатського облавтодору, потужних котельнях Мукачівських, Берегівських, Виноградівських, Хустських тепломереж. Також погано оснащені золоуловлювачами котельні Мінтранспорту і зв'язку України.

Отже, основним забруднювачем повітря залишається автотранспорт. Значний обсяг викидів забруднюючих речовин, перш за все, зумовлено збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит).

2.8. Демографічний стан

Населення навколишніх сіл багатонаціональне і нараховує багато національностей, серед яких переважають українці, угорці, а також словаки, і цигани та ін.

Чисельність населення навколишніх населених пунктів(орієнтовно*)

Таблиця 2.8.1.

	Наявне населення		Постійне населення	
	на 1 вересня 2019 року	середня чисельність у січні-серпні 2019 року	на 1 вересня 2019 року	середня чисельність у січні-серпні 2019 року
Закарпатська область	1 254 505	1 255 653	1 251 672	1 252 820
Великі Лази	1426	-	1426	-

2.10. Специфічні та локальні екологічні проблеми техногенного характеру та їх вплив на людей

Виявлення планувальних обмежень розповсюджених на території базується на оцінці інженерно-геологічних та санітарно-гігієнічних умов, наявності на території факторів, які створюють обмеження для подальшого розвитку забудови території.

На основі проведеної оцінки інженерно-геологічних умов виявлено, що територія відноситься до сприятливої для розміщення об'єкту з переробки твердих побутових відходів.

Головною водною артерією в околицях села є ріка Уж - в 2 - 2,5 км. Вона починається на водороздільному хребті Ужоцького перевалу, довжина її становить 107 км, площа водозабору - 2010 км². Крім того, в межах села та землекористування розвинута густа сітка осушувальних каналів.

Ґрунти представлено молодими алювіальними (річковими) нашаруваннями, дернові опідзолені оглеєні, суглинкові, характерною особливістю яких є поганий дренаж, настоювання поверхневих вод. Підстелаючі породи – глини, суглинки з великою кількістю гальки.

Всі ґрунти придатні для ведення сільського господарства, розвитку садівництва, виноградарства.

Природною основою під фундаменти при глибині залягання 1,5 -3,0 м служать важкі суглинки з великою кількістю гальки і валунів. Нормативний тиск на вказані ґрунти складає 1,5 - 3,0 кг/см². Геологічна будова представлена гумусним суглинком товщиною 0,3 м і суглинком важким, товщиною 14 м. Просадкових властивостей важкі суглинки не мають. Коефіцієнт фільтрації суглинків - 3 м/добу. Нормативна сейсмічність – 6 - 7 балів.

Нормативний тиск на ґрунти основи під фундаменти складає 3,0 кг/см². Висота ґрунтових вод - 6 м. При закладанні фундаментів необхідно передбачити гідро-інженерні заходи.

Корисні копалини в зоні тяжіння до села знаходяться в таких місцях:

- будівельний камінь - Дравці, Радванка;
- будівельний камінь, щебінь - Кам'яниця;
- цегельно-черепичні глини – Чоп, Геївці, Струмківка, Вовкове;
- пісок - Холмок, Геївці.

Аналіз існуючого стану планування і забудови Великих Лазів виявив ряд проблем, які необхідно врахувати при виконанні проекту генерального плану та інших містобудівних проектів:

- сформована планувальна структура села не відповідає як сучасним, так і перспективним вимогам, і тому вимагає значних змін і удосконалення;
- село потребує розширення меж шляхом приєднання територій із Пн-Сх;
- існує брак в закладах обслуговування та громадських будівлях;
- село потребує розширення житлових територій, щоб задовільнити прогнозоване збільшення чисельності населення.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Сучасний стан навколишнього природного середовища на території характеризується як відносно стабільний. Висновок базується на доповідях Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА та натурних спостережень.

Особливими джерелами шуму на території села є транзитний транспорт, що рухається автодорогою Київ – Чоп.

Нормативна шумова зона від автодороги і залізниці становить 100 м, а в межах населеного пункту - 50 м.

Для захисту житлової забудови, що знаходиться в шумовій зоні даних автодороги і залізниці передбачається встановлення на необхідних ділянках вздовж доріг шумозахисних екранів та, як додаткового заходу, влаштування шумозахисних озелених смуг (посадка дерев та кущів з густою кроною, низьким штамбом, шаховим порядком).

Акустичний розрахунок автомобільного та залізничного шуму та визначення переліку заходів щодо захисту від нього (місця розташування екранів та їх параметри) визначаються на наступних стадіях проектування (Розроблення проектів реконструкції вулиць та будівництва розв'язок та техніко - економічного обґрунтування будівництва нової вулиці).

Застосування шумозахисних екранів дозволяє зменшити дані зони вдвічі. Передбачено зелені насадження вздовж проїжджої частини житлових вулиць та проїздів. Крім цього, пониження шуму планується досягти архітектурно- планувальними засобами:

- віддаленням будинків від червоної лінії не менше 3-6 м;
- орієнтація спальних приміщень зі сторони протилежної від джерел шуму;
- використання шумозахисних конструкцій вікон, дверей тощо.

Планувальні обмеження

Для покращення санітарно-гігієнічного стану повітря, ґрунту та поверхневих вод, з метою збереження екологічного середовища проектом планується ряд заходів. Передбачається інженерна підготовка території, забезпечується Відведення поверхневих вод, пониження ґрунтових вод, упорядкування водовідвідних. існуючих меліоративних каналів. Відведення поверхневих вод при допомозі кюветів. Планується локальна система каналізації для будівель громадського призначення, виробничих підприємств, частково для забудови. Утилізація сміття спільна з містом Ужгород. Передбачено водоохоронні зони біля водозабірних споруд.

Плануються санітарно - гігієнічні зони між виробничою і житловою зонами. Стічні води із виробничих і господарських площадок, проходять попередню очистку в грязевідстійниках і маслобензоуловлювачах, випускаються в дощову каналізацію і магістральні канали.

Вздовж високовольтних ліній, які проходять в межах житлового кварталу передбачено охоронні зони шириною від 10 до 20 метрів. Санітарні смуги передбачено вздовж автодороги та залізниці.

3.1 Соціально-демографічні показники та здоров'я населення

Закарпатська область у порівнянні з іншими областями України характеризується сприятливою екологічною ситуацією і відносно кращою медико-демографічною ситуацією. У межах України область належить до групи із найнижчими показниками захворюваності. Водночас, у порівнянні з розвиненими державами Європи, Україна (Закарпаття у тому числі) відзначаються гіршими медико-демографічними показниками.

Найбільш поширеними захворюваннями в області є хвороби системи кровообігу, органів дихання, органів травлення, ендокринної системи та розлади харчування, сечостатевої системи, вагітність, пологи та післяпологові стани, ока та додаткового

апарату. Виявлено відмінності захворюваності окремими класами хвороб у розрізі адміністративних районів. Інфекційні та паразитарні хвороби найбільш поширені у Рахівському, новоутворення — у Берегівському, хвороби крові та кровотворних органів — у Іршавському, хвороби нервової системи — у Міжгірському, хвороби системи кровообігу — у м. Ужгород, хвороби шкіри та підшкірної клітковини — у Свалявському районах і т. д.

3.2 Аналіз сучасного стану навколишнього середовища

Стан навколишнього середовища

Таблиця 3.2.1.

Повітряне середовище	Показники викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення та всіма видами автотранспорту, що складають 91,9% від загального обсягу викидів . Отже, основним забруднювачем повітря залишається автотранспорт. Значний обсяг викидів забруднюючих речовин, перш за все, зумовлено збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення.
Радіаційний стан	Згідно Постанови КМ України № 106 від 23. 07. 1991 р. і № 600 від 29.08.1994 р., територія не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС. Природний радіаційний фон на території становить 12-13 мкР/год
Електромагнітне забруднення	Основними джерелами випромінювання електромагнітних хвиль є радіопередавальні, радіотелевізійні, радіолокаційні станції, відкриті розподільні установки енергосистем та високовольтні лінії електропередачі.
Акустичний режим	Основними джерелами шумового забруднення є всі види транспорту які рухаються вздовж міжнародної траси Київ-Чоп.
Природно-заповідний фонд	На прилеглих територіях відсутні об'єкти природно-заповідного фонду

3.3 Характеристика стану довкілля поруч з об'єктом планової діяльності

Стан довкілля і вплив об'єктів планової діяльності

Таблиця 3.2.3.

Водопостачання	Існуюче водопостачання.
Каналізація	Існуюче каналізування.
Поводження відходами	3 Існуюче обслуговування об'єктом ТПВ в с.Баранинці
Енергопостачання	Основними джерелами випромінювання електромагнітних хвиль є радіопередавальні, радіотелевізійні, радіолокаційні станції, відкриті розподільні установки енергосистем та високовольтні лінії електропередачі, яке і здійснює негативний вплив на існуючу територію.

4. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАПРОЕКТОВАНИХ ОБ'ЄКТІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Під час розробки звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В даній роботі були визначені ключові екологічні цілі та завдання, їх відношення до містобудівної документації, та визначені можливості їх врахування про розробленні проектних рішень в генеральному плані.

Будівництво та обслуговування об'єкту з переробки твердих побутових відходів планується в межах проектованої ділянки.

При реалізації проекту для покращення санітарно-гігієнічних умов навколишньої території проектом передбачено чітке функціональне зонування, упорядкування і благоустрій проїздів, зовнішній благоустрій та озеленення території.

Віддаленість у часі від останнього перепису населення стає все більшою. Тому викривлення і невідповідності поточної оцінки окремих демографічних показників реальній ситуації можуть накопичуватися, зокрема через неповну реєстрацію міграцій та недостатність даних для більш точних розрахунків. Виявити їх аналітично складно, оскільки не завжди ясно, за рахунок чого саме одні показники не зовсім відповідають іншим: через спотворення даних чи звичайну варіативність, властиву демографічним процесам.

Чисельність наявного населення села Великі Лази з дати перепису 2001 р. до початку 2018 р. підвищилася грубо на 30%, тоді як кількість населення Закарпатської області майже не змінилася. За весь період після перепису спостерігався додатний природний приріст усереднене значення якого складало 1%. Таким чином, підвищення чисельності мешканців Великих Лазів зумовлена природним та механічним приростами.

Міграційна ситуація як в місті Ужгород так і в селі Великі Лази в 2002-2017 роках була доволі нестабільною. Сальдо міграції майже у всі зазначені роки було від'ємним (окрім 2009 та 2017 років). Подальший розвиток відбуватиметься під впливом загально-регіональних соціально-економічних процесів. Міграційну привабливість Великих Лазів може підвищити впровадження та реалізація стратегій збільшення кількості місць прикладання праці, розвитку сфери послуг та соціальної інфраструктури, а також вигідне географічно-економічне положення села в системі розселення Закарпатської області. За реалістичним варіантом прогнозу, масштаби міграційного припливу населення будуть знижуватись. Згідно оптимістичного варіанту прогнозу ситуація буде доволі стабільною. Сальдо міграції залишатиметься додатним протягом всього періоду прогнозного горизонту і станом на 2040 рік складатиме 0,3 %.

При визначенні обсягів та структури житлового будівництва на розрахунковий строк для села були враховані чинники: проектна чисельність населення; кількість заяв на земельні ділянки для індивідуального садибного будівництва, аналіз введення обсягів нового житлового будівництва за попередні роки, наявність територій під житлове будівництво.

Згідно завдання на розроблення проекту генерального плану проектна чисельність населення (на 01.01.2041) прийнята у 3,0 тис. осіб згідно оптимістичного варіанту прогнозу чисельності та статевовікового складу населення.

Таким чином, передбачається зростання (з 1,75 тис. осіб на 01.01.2018) чисельності населення міста на 1,25 тис. осіб або біля 274 родин при КСІМ.=4,56.

За загальною площею в структурі нового будівництва переважає індивідуальне садибне будівництво. На нього припадало 100% загальної площі від усієї збудованої по селу. На розрахунковий період вибуття житлового фонду складатиме 0,00 м2.

Виходячи із прийнятої проектно-планувальної структури села даним проектом закладена раціональна організація та розміщення мережі установ та підприємств обслуговування, які забезпечують поряд з іншими факторами найбільш сприятливі умови для проживання та відпочинку населення.

При цьому особливу увагу приділено «соціальним» закладам, що є на утриманні громади та забезпечують належний рівень обслуговування населення: заклади освіти, заклади охорони здоров'я, соціального забезпечення, спортивним і фізкультурним установам, установи культури й мистецтва, житлово-комунального господарства.

Ключові потенційні екологічні проблеми і ризики та їхні зв'язки з документом державного планування

Таблиця 4.1.

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом
Забруднення повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами.	Промислові підприємства	Категорично забороняється спалювати відходи
Забруднення водного басейну (як поверхневих, так і підземних вод)	Скид поверхневого стоку, що формується на території міського середовища без очистки.	Проникнення стоку в поверхневі та підземні води	Влаштування нагірних канав для збору талого і дощової води
	Недостатня якість очищення стічних вод на каналізаційних очисних спорудах .		Влаштування липневих та напірних каналізацій і подальше очищення на об'єктах очищення, які запроектовані даним генеральним планом
Наявність ділянок, що зазнають впливу несприятливих геологічних та гідрометеорологічних процесів	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території, можливе ушкодження будівель та споруд .	Погіршення здоров'я населення	
Наявність порушених ділянок	Біологічне та хімічне забруднення ґрунтів		
Погіршення здоров'я населення	Забруднення повітря, переважно викидами забруднюючих речовин		

Для вирішення питання хаотичності забудови та гармонізації середовища необхідно враховувати такі містобудівні обмеження, як блакитні, зелені та жовті лінії забудови.

Блакитні лінії (лінії обмеження висоти та силуету забудови) спрямовані на регулювання естетичних та історико-містобудівних якостей забудови визначені науково-проектною документацією. Блакитна лінія складається історично і, по можливості, зберігається в процесі реконструкції охоронних територій.

Блакитні лінії зазначаються при розробленні генеральних планів, при виконанні розгортки фасадів вулиць, кварталів.

Зелені лінії обмеження розміщення об'єктів у межах озелених територій загального користування будуть визначатися на наступних стадіях проектування (детальні плани територій) після встановлення меж парків та зелених зон загального користування і віднесення цих ділянок до рекреаційних земель рішенням Ужгородської міської ради.

Проектом надані пропозиції по визначенню зелених насаджень загального користування (лісопарків, зелених зон), як існуючих, так і проектних.

Жовті лінії - лінії обмеження зон можливих завалів житлових громадських, промислових та інших будівель і споруд, розміщених уздовж магістральних вулиць сталого функціонування, по яких проводиться евакуація мешканців населеного пункту в особливий період та підтримується транспортне забезпечення виконання рятувальних і невідкладних аварійно-відновлювальних робіт. Жовті лінії відображаються на схемі «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) на особливий період».

Опис розміщення запроєктованих об'єктів

В існуючій характеристиці планування і забудови села, у висновках визначені кілька напрямків основних проблем, які необхідно вирішити в проекті.

Для цього у проекті генерального плану території села передбачається:

функціональне зонування як основа удосконалення планувальної структури села;

збільшення території села шляхом приєднання легких в освоєнні просторів на північний схід від села;

удосконалення системи обслуговування всіх рівнів;

інженерна підготовка і благоустрій території, заходи щодо охорони й оздоровлення навколишнього середовища.

Для прийняття рішення щодо використання територій села Великі Лази були проаналізовані умови можливого територіального розвитку, виходячи з урахування наступних факторів:

наявність вільних від забудови територій в межах існуючої межі населеного пункту, та в зоні доступу;

врахування планувальних обмежень (санітарно-захисних зон, шумових зон та ін.).

Одним з найбільш ємних територіальних елементів при рішенні питань розвитку села є землі житлової і громадської забудови.

Беручи за основу прогнозовану чисельність населення, необхідно близько 24,0 га, при середньому розмірі земельної ділянки біля 0,06 га. На даний час в існуючій межі населеного пункту присутні вільні території, які можна використати під розміщення садибної забудови. Але їх кількість не покриватиме зростаючий попит. Вибірково по селу під садибну забудову є лише близько 5,88 га.

В зв'язку з цим виникає необхідність перегляду територіальних меж населеного пункту та збільшення його площі за рахунок приєднання вільних територій в межах Баранинської сільської ради.

Проектом передбачено приєднання територій, що розміщуються на південному-сході від села, які в подальшому буде легко освоювати через сприятливе транспортне положення та вже наявні місця прикладання праці.

Багатоквартирне будівництво не передбачається на розрахунковий період.

Усі площадки нового житлового будівництва забезпечені зручними зв'язками по магістральних вулицях з центральною та іншими частинами села і не порушують існуючу

планувальну структуру. Згідно розрахунків, у нових районах розміщені заклади первинного обслуговування (зклади дошкільної та середньої освіти, ін.).

Даним проектом визначені значні території для формування рекреаційних зон, а також розміщенням спортивних споруд, як площинних, так і критих об'єктів на території існуючого стадіону, що перебуває в незадовільному стані.

Передбачається виділення територій для будівництва об'єктів громадської забудови в новому кварталі, що розміщуватимуться вздовж траси Київ-Чоп.

У проекті даються пропозиції по використанню території, а саме:

формування сельбищної зони міста з розширенням системи закладів обслуговування населення;

формування рекреаційної зони (в межах існуючого лісового масиву);

у зоні адміністративних будівель (центральна зона) даються пропозиції щодо задоволення потреб населення в об'єктах соціальної інфраструктури;

проектом передбачається збереження виробничо-складських планувальних утворень з впровадженням відповідних заходів щодо охорони навколишнього середовища і впорядкування дорожньої мережі.

Таблиця 4.2.

Загальні положення	Проаналізовані фактори, що впливають на основні компоненти навколишнього середовища: повітряний і водний басейни, ґрунти, рослинність. На основі цього визначені заходи, направлені на охорону компонентів навколишнього середовища від забруднення. При розробленні прийняті архітектурно-планувальні рішення, що забезпечують ефективний захист навколишнього середовища:
Повітряний басейн	В даний час територія охоплена вільна від забруднюючих факторів. Забрудненням слугують промислові підприємства і автомобільний транспорт.
Мікроклімат	Будівництво не передбачає утворення забруднюючих речовин.
Водний басейн, Поверхневі та підземні води	Забруднення водного басейну на даний час на території відсутнє. А в перспективі за рахунок влаштування мережі дощового та господарського водовідведення та очищення його на очисних спорудах, негативного впливу від функціонування не передбачається. -
Ґрунти	Основним джерелом забруднення ґрунтів є тверді господарсько-побутові відходи (пластик, скло, метал, харчові відходи та ін.) та можливий пил у посушливий період року.
Вплив на надра	Не передбачається. Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів під час рекультивації та будівництва включають: Обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва. Складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використанням його при рекультивації, вертикального планування будівельного майданчику. Всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям. Контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних механізмів. Заправка будівельної техніки лише закритим способом –

	автозаправниками. Складання будівельних матеріалів та конструкцій в межах території відведення на вільних майданчиках з метою уникнення загромодження проїздів та проходів.
Акустичний вплив	Акустичний вплив на проєктовану ділянку визначається близькістю автомобільної дороги, що вчиняє незначний вплив а проєктовану територію.
Світлове, теплове та радіаційне забруднення	Не передбачається утворення будь-яких такого типу забруднень. Флора, фауна і охорона рослинного та тваринного світу Передбачається не менш ніж дворазовий покіс трави на території з послідуочим її вивозом. Рівень електричних і магнітних випромінювань від проєктованих об'єктів не викликличе погіршення існуючого стану навколишнього середовища

Проєктом передбачається:

- водопостачання; - каналізація; - електропостачання; - санітарна очистка.

Екологічні проблеми, і ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування

Таблиця 4.3.

Екологічна проблема	Чинники що спричиняють проблему	Заходи в межах проєкту	Стратегічні програми, що передбачають розв'язання проблеми
Атмосферне повітря			
Забруднене повітря	Розкладання і гниття відходів життєдіяльності людей та функціонування поселення, забруднення повітря автомобільним транспортом	Забороняється спалювати відходи	Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період 2021 – 2027 рр.
Акустичне забруднення	Рух автотранспорту	Створення шумового екрану та зелених насаджень	
Повітря забруднене пилом	Забруднення повітря автомобільним транспортом	Створення пилозахисного екрану	
Сморід від відходів	Забруднення повітря автомобільним транспортом		
Водні ресурси			
Низька якість питної води	-	-	-
Відсутність загальної	Протікання відходів в	Проєктується система	-

системи водовідведення	грунти	водовідведення	
Забруднення підземних вод			-
Земельні ресурси			
Деградація та забруднення ґрунтів	Порушення ґрунтів	Подальша рекультивация і санація території	-

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ТЕРИТОРІЇ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ

5.1. Оцінка відповідності Документу державного планування цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм

В процесі стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. Слід зазначити, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Наприклад, основні цілі та завдання визначені програмами з охорони навколишнього природного середовища, що на регіональному та місцевому рівнях повторюються в програмах соціально-економічного розвитку місцевого і регіонального рівня, та в цільових програмах місцевого і регіонального рівня.

Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту генерального плану виконавці СЕО оцінили рівень відповідності цілей, визначених у проекті генерального плану, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні, та ключовим відповідним цілям Програми економічного і соціального розвитку м. Ужгорода на 2019 рік та цілям галузевих програм. Результати аналізу відображені в Додатку 2 до розділу 4. Згідно результатів аналізу були внесені пропозиції для врахування в містобудівній документації.

Згідно результатів аналізу можна зробити висновок, що проектні пропозиції генерального плану в достатньо високій мірі відповідають цілям екологічної політики, встановленим на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

На основі аналізу цих цілей можна зазначити, що більшість цілей в галузі охорони повітря, визначені на регіональному рівні, носять досить загальний характер та можуть лише частково впроваджені в проекті містобудівної документації. Переважно це стосується цілей та завдань в частині запровадження принципів енергозбереження та підвищення енергоефективності комунальних інженерних мереж та організації дорожнього руху. Однак деякі завдання регіонального рівня реалізовані в проектних рішеннях в частині територіальної територій та формування санітарно-захисних зон з метою зменшення рівня забруднення повітря прилеглих територій.

У сфері охорони водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням

конкретних заходів з реконструкції чи будівництва інженерних споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проектом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуте також за рахунок розширення мережі дощової каналізації та будівництва локальних очисних споруд у місцях випуску; створення та озеленення прибережних захисних смуг для всіх водних об'єктів. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння.

У сфері збереження біорізноманіття проектні рішення враховують цілі та завдання, визначені та місцевому та регіональному рівні в частині врахування та визначення відповідного функціонального використання ділянок.

SWOT-аналіз виконання генерального плану

Таблиця 5.1.1.

Внутрішні Фактори	
<i>Сильні</i>	<i>Слабкі</i>
Вигідне географічне положення і концентрації робочих місць, близькість трас національного значення, близькість до обласного центру, розвинена транспортна інфраструктура	Забруднення повітря за рахунок функціонування поселення, вплив на прилеглі сільськогосподарські території
Зовнішні Фактори	
<i>Можливості</i>	<i>Ризики</i>
Розвиток урбанізації, науково-технічний прогрес	Відповідальність за недбале поводження з природними ресурсами; Погіршення стану довкілля за рахунок зростання навантаження в межах Закарпатської області

5.2. Оцінка відповідності зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Основні напрями співробітництва з міжнародними організаціями, членом яких є Україна; охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона повітря; поводження з відходами; оцінка впливу на довкілля.

Основними аспектами містобудівної документації, що потребують оцінки є рішення щодо функціонального використання території з урахуванням принципів охорони біологічного та ландшафтного різноманіття, що визначені низкою міжнародних зобов'язань. Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, які стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;

Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);

Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);

Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);

Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Потенційними територіями Смарагдової мережі можуть бути визначені існуючі об'єкти природно-заповідного фонду. Ключовими підставами для віднесення певної території до переліку перспективних об'єктів Смарагдової мережі є зареєстровані факти присутності видів рослин і тварин зі списків Резолюції № 6 (1998) та оселищ, з якими найчастіше пов'язане існування видових комплексів та біоценозів, з Резолюції № 4 (1996) Бернської конвенції протягом останніх 20 років.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямом співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту документу державного планування, що є містобудівною документацією місцевого рівня. Дотримання перелічених вище зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених містобудівною документацією в частині розвитку систем інженерної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних дружніх до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля, та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань в даній сфері.

З метою поліпшення екологічного стану навколишнього середовища, економії паливно-енергетичних ресурсів, подальшого підвищення коефіцієнта ефективності перетворення енергії, на подальших етапах проектування бажано застосування нетрадиційних джерел тепlopостачання. Необхідно також розглянути можливість застосування в архітектурних рішеннях об'єктів термо-вітроустановок в комплексі з теплогенераторами для систем опалювання і гарячого водопостачання. Кількість джерел теплової енергії, місця їх розміщення, уточнюються на подальших етапах проектування з

урахуванням відповідних Технічних умов, отриманих в установленому порядку. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності встановлюються згідно вимог чинного законодавства України, зокрема Законів України: «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про охорону земель», «Про охорону атмосферного повітря», «Про відходи», «Про природно-заповідний фонд України», «Про тваринний світ», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про затвердження державних санітарних правил та норм захисту населення від впливу електромагнітного випромінювання», Водного, Земельного, Лісового кодексів України тощо.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Ймовірність того, що реалізація призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, і в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля - *є незначною*.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації планованої діяльності не передбачається значне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що спричинене складуванням сміття на території.

Вплив на водні ресурси. Планована діяльність передбачає не суттєвий вплив на водні ресурси в разі виконання заходів, реалізація яких не призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Відходи. Планова діяльність передбачає облаштування спеціальних заходів з зменшення кількості забруднення навколишнього середовища.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації планової діяльності не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, та появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В плановій діяльності не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони, але при збігу всіх негативних обставин можливе значне забруднення прилеглих територій.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація планової діяльності не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Реалізація проекту становить позитивний вплив на загальну інфраструктуру. Водночас поява нових ризиків для здоров'я населення прилеглих територій запланований об'єкт може привести до негативного впливу на здоров'я населення прилеглих поселень.

Екологічне управління, моніторинг. Планова діяльність не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

При проведенні планової діяльності повинно проводитись здійснення моніторингу атмосферного повітря, а точніше узагальнених даних про склад та обсяги викидів забруднюючих речовин; оцінки рівня та ступеня небезпечності забруднення для довкілля та життєдіяльності населення; оцінки складу та обсягів викидів забруднюючих речовин.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація планової діяльності призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть значними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є *незначною*.

Опис наслідків на довкілля

Таблиця 6.1.

Характер дії в межах виконання генерального плану	Ймовірний вплив на довкілля	Характер впливу	Пом'якшувальні заходи	Чи враховані необхідні заходи в генеральному плані
Вертикальне планування профілю доріг	Дбале відведення поверхневого стоку	++	враховані	враховані
Облаштування доріг з твердим покриттям	Зменшення пилового забруднення повітря	++	враховані	враховані
Плановане будівництво	Забруднення повітря пилом	--	Пилозахисний екран	враховані
	Забруднення повітря смородом	--	Потужності використання території	ні
	Забруднення повітря елементами розкладання	--	Дотримання державних будівельних норм	враховані
	Видалення верхнього шару ґрунту	--	Збереження шару родючого ґрунту	враховані
	Забруднення верхнього шару ґрунту	--	Влаштування організованої системи поводження з відходами	враховані
	Забруднення ґрунтів та підземних вод	--		враховані
	Забруднення прилеглих сільськогосподарських територій	--	Влаштування навколо об'єктів сонячної енергетики	враховані
	Акустичне забруднення	--	невраховані	ні
Облаштування системи каналізування	Зменшення забруднення ґрунтів та підземних вод	++	враховані	враховані
Облаштувати	Запобігання забрудненню	++	враховані	враховані

систему відведення та очищення дощової води	грунтів та підземних вод			
---	--------------------------	--	--	--

Реалізація планованої діяльності буде мати позитивний вплив на соціально – економічний розвиток обласного центру та прилеглих територій території та значний вплив на довкілля.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ

На основі всебічного аналізу, наведеного у викладених вище розділах СЕО, генерального плану території з метою досягнення цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення.

В даному розділі проаналізовані фактори, що впливають на основні компоненти навколишнього середовища: повітряний і водний басейни, ґрунти, рослинність.

На основі цього визначені заходи, направлені на охорону компонентів навколишнього середовища від забруднення.

З метою охорони й оздоровлення навколишнього середовища Великих Лазів у проекті рекомендовано виконати ряд планувальних і технічних заходів. Намічений комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління.

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна широкомасштабна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру. Їх продуктивному вирішенню та піднесенню ефективності управління природоохоронною справою на державному та регіональному рівнях у найближчій перспективі сприятиме забезпечення виконання заходів, передбачених державними, обласними, районними та міськими цільовими програмами щодо охорони та відтворення довкілля, у першу чергу:

Програмою Про Регіональну стратегію розвитку Закарпатської області на період до 2020 року;

Програмою охорони навколишнього природного середовища Закарпатської області на 2019-2020 роки;

Програмою перспективного розвитку природно-заповідної справи та екологічної мережі в Закарпатській області на 2006-2020 роки;

Регіональною цільовою програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Тиса в Закарпатській області на 2013-2021 роки;

Регіональною програмою поводження з твердими побутовими відходами у Закарпатській області на 2016-2020 роки;

Регіональною програмою із благоустрою населених пунктів на 2017-2020 роки;

Програмою «Питна вода Закарпаття» на 2012-2020 роки та іншими.

Для забезпечення санітарно-гігієнічних умов на території існуючої житлової забудови пропонується: упорядкування системи існуючих СЗЗ промислово-комунальних об'єктів, нормативні параметри СЗЗ яких не витримуються, методом їх зменшення до мінімально-можливих розмірів, у деяких випадках, при ефективному впровадженні

інженерних заходів, до зовнішніх меж виробничих територій. У випадку, коли неможлива організація СЗЗ в конкретних умовах, необхідно приймати рішення про зміну технології виробництва, що передбачає зниження викидів шкідливих речовин в атмосферу, його перепрофілювання або закриття.

З метою розвитку та удосконаленню територіальної організації виробничо-комунальних утворень та скорочення нормативних параметрів СЗЗ в межах яких знаходиться житлова забудова рекомендуються наступні інженерно-планувальні заходи:

впровадження новітніх технологій з очищення забруднюючих речовин;

за умови доцільності перенесення джерел викидів забруднюючих речовин вглиб виробничої території;

винесення найбільш шкідливих технологій за межі сельбищних територій;

перепрофілювання виробництва;

закриття органами місцевого самоврядування всіх діючих кладовищ, СЗЗ яких не витримуються, після остаточного заповнення їх площ, з заборонаю послідуячого їх повторного використання (проведення підзахоронення на місці існуючих поховань). Першочергове 100% забезпечення житлової забудови в межах СЗЗ діючих кладовищ централізованим водопостачанням. СЗЗ закритих кладовищ після закінчення кладовищного періоду може бути зменшена до 50м. Після цього можливе освоєння резервних ділянок житлової забудови поза межами 50-ти метрової СЗЗ закритого кладовища;

для свердловин господарсько-питного водопостачання встановлення параметрів I-го поясу зони санітарної охорони, їх огороження, планувальна організація та дотримання режиму господарської діяльності;

Для забезпечення санітарно-гігієнічних умов на території перспективної житлової забудови необхідно:

для можливості містобудівного освоєння перспективних ділянок житлової забудови, розташованих в межах нормативних параметрів санітарно-захисних зон органам місцевого самоврядування за відповідним наказом визначити необхідність розробки і погодження проектів скорочення СЗЗ за рахунок планувальної організації виробничої території та інженерних заходів з екологізації технології виробництва. У випадку, коли неможлива організація санітарно-захисних зон в конкретних умовах, необхідно приймати рішення про зміну технології виробництва, що передбачає зниження викидів шкідливих речовин в атмосферу, його перепрофілювання або закриття. Містобудівне освоєння таких перспективних ділянок забудови можливе лише після скорочення СЗЗ підприємств та її затвердження у визначеному законодавством порядку;

в умовах міської забудови що склалася, рішення щодо розміщення нових об'єктів в зонах, що примикають до закритих кладовищ приймати за умови отримання позитивного висновку місцевими органам санітарного надзору в залежності від природних умов (рельєф місцевості, гідрогеологія та ін.) та ступеню інженерного обладнання території;

дотримання параметрів планувальних обмежень при реалізації рішень передбачених даним проектом: розробка проектів організації СЗЗ при будівництві нових (реконструкції існуючих) виробничо-комунальних підприємств; дотримання параметрів обмежень визначених санітарними нормами та екологічним законодавством при будівництві об'єктів та мереж інженерної інфраструктури;

забезпечення на сельбищній території акустичного режиму слід здійснювати шляхом застосування містобудівних та будівельно-акустичних засобів захисту від шуму (будівництва шумозахисних екранів, забезпечення необхідної звукоізоляції зовнішніх огорожувальних конструкцій будинків). Достатність прийнятих заходів повинна бути підтверджена акустичним розрахунком при проектуванні конкретних об'єктів.

Щодо охорони повітря рекомендовано виконати комплекс заходів:

визначення найбільш енергоємних та екологічно неприйнятних для подальшого використання об'єктів житлово-комунального господарства, з метою зниження викидів забруднюючих речовин у повітря; проведення реконструкції комунальних систем та об'єктів тепло- і водопостачання шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій з енергозбереження;

винесення за межі населеного пункту шкідливих та нерентабельних підприємств;

дотримання нормативних санітарно-захисних зон та створення захисних рослинних поясів навколо виробничих та шкідливих підприємств;

здійснення постійного моніторингу за джерелами викидів забруднюючих речовин у повітря.

а також заходи передбачені Концепцією сталого розвитку м. Ужгород:

щорічне фінансування дослідницьких робіт Лабораторії спостережень за атмосферним повітрям Закарпатської ГМС, завданням якої є розробка рекомендацій щодо регламентування обсягів викидів у повітря;

упорядкування розміщення АЗС, СТО з метою дотримання санітарних розривів;

розробка проектів оцінки впливу на довкілля з урахуванням та впровадженням сучасних технологій виробництва з метою зменшення розмірів СЗЗ від підприємств, що є джерелами шкідливих викидів;

оптимізація відведення земель під промислові зони в межах села з врахуванням санітарно-екологічних вимог до їх розміщення і формуванням довкола виробничих та шкідливих об'єктів захисних рослинних поясів;

облаштування автодоріг і пішохідних тротуарів в межах всього села для зниження ступеню пилового забруднення урбаністичного ландшафту;

максимально можливе озеленення пішохідної зони та житлових районів.

Щодо охорони водного басейну:

розроблення робочого проекту та будівництво мережі зливової каналізації;

дотримання зон санітарної охорони (I-й пояс) для усіх артезіанських свердловин та поверхневого водозабору;

проведення негайного тампонування недіючих свердловин;

будівництво каналізаційних очисних споруд, удосконалення технології та підвищення ефективності головних стадій очистки стічних вод, впровадження новітніх технологій по переробці мулу, сучасних систем знезараження очищених стічних вод.

Вирішення проблеми очистки стічних вод та припинення забруднення водних об'єктів можливо при достатній фінансовій підтримці існуючих природоохоронних програм на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Стосовно охорони ґрунтів:

проведення геохімічного обстеження території;

озеленення недіючих кладовищ в межах населеного пункту з метою зменшення СЗЗ від них та подальше упорядкування відповідно вимог ДСанПіН 2.2.2.028-99; разом із

рішенням про припинення нових захоронень розглядати можливість скорочення СЗЗ до 50 м від окремих ділянок кладовищ, для яких завершений кладовищний період, і які можна вважати закритими, з оформленням відповідного висновку (п.3.12 ДСанПіН 2.2.2.028-99; п.п.5.7-5.9 ДСП 173-96);

100% охоплення території планово-подвірною санітарною очисткою (для поліпшення екологічного стану та зважаючи на складність знаходження нових ділянок, придатних для складування твердих побутових відходів пропонується будівництво регіонального підприємства промислової переробки відходів (на перший час проектний об'єм твердих побутових відходів буде знешкоджуватись на існуючому звалищі). Для рекультивації ділянки звалища поблизу пропонується розміщення сміттесортувальної станції, яка в подальшому буде використовуватись в загальній схемі санітарного очищення міста;

ліквідація несанкціонованих звалищ сміття;

покращення дорожнього покриття вуличної мережі;

рекультивація порушених та відпрацьованих земель, їх консервація, в т.ч. шляхом залуження та заліснення.

Основним джерелом шумового забруднення є автомобільний та залізничний транспорт.

Забезпечення нормативного санітарно-гігієнічного стану по фактору акустичного забруднення на прилеглих до автомобільних магістральних вулиць територіях забезпечується переважно за рахунок створення придорожніх захисних зелених насаджень. Система організації дорожнього руху, яка намічена комплексом заходів генерального плану також спрямована на вирішення даної проблеми.

В межах червоних ліній магістральної вуличної мережі пропонується застосування також конструктивних шумозахисних заходів для першої лінії забудови (шумозахисні екрани, шумозахисні віконні блоки, шумопоглинаючі облицювальні матеріали).

Для забезпечення нормативних рівнів шуму на території житлової забудови пропонується: від вуличної мережі на вільних територіях і на ділянках нового освоєння організація протишумового озеленення відповідно вимог ДСН 173-96 (п.5.25); на території існуючої забудови вздовж основних автомагістралей передбачається формування озеленення в межах червоних ліній.

Для забезпечення нормативних рівнів шуму на території житлової забудови пропонується:

на вільних територіях організація комунально-промислової зони;

на територіях сформованої житлової забудови, де неможливо досягти нормативних рівнів звуку шумозахисним озелененням - спорудження шумозахисних екранів на ділянках впливу залізниці на існуючу житлову забудову.

Решта джерел шумового забруднення, такі як промислові підприємства, трансформаторні підстанції мають локальний вплив, що, як правило, не виходить за межі санітарно-захисної або охоронної зони об'єктів.

Джерелами електромагнітного впливу на навколишнє середовище є засоби радіолокаційного зв'язку, радіотелевізійні антени тощо. Зазначені об'єкти є джерелами електромагнітного випромінювання і тому підлягають санітарно-гігієнічному нагляду щодо його розміщення та експлуатації, а також щодо захисту населення від впливу цього фактору.

Ландшафтно-планувальні заходи:

проведення інвентаризації системи зелених насаджень населеного пункту у відповідності з вимогами п. 6.8 «Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів»;

розвиток та збереження зелених насаджень загального користування:

створення парків, скверів, бульварів у місцях нового житлового будівництва та на вільних територіях у межах історично сформованої забудови;

оновлення якісного стану і збільшення асортименту зелених насаджень при здійсненні реконструкції і ремонтів об'єктів зеленого господарства;

залучення громадських організацій до участі в заходах з озеленення міських територій;

створення та упорядкування зелених насаджень обмеженого користування:

формування безперервної зеленої стільникової системи прибудинкових територій житлових мікрорайонів задля захисту та покращення санітарно-гігієнічного стану житлових територій;

дотримання нормативів озеленення закладів соціально-культурного обслуговування під час будівництва нових об'єктів та реконструкція існуючих територій з метою доведення рівня озеленення до нормативних показників;

створення та підтримка зелених насаджень спеціального призначення:

розвиток мережі озелених зон уздовж автомагістралей міста з урахуванням історичних особливостей забудови та рівнів інтенсивності автомобільного руху. При цьому особливу увагу приділити озелененню вузлів розв'язок;

створення та реконструкція смуги зелених насаджень уздовж залізничної лінії шириною до 25 м (забезпечення за можливості 50% озеленення санітарно-захисної зони) шляхом висаджування на відкосах ґрунтопокривних кущів та багаторічних трав'янистих рослин;

розвиток системи зелених насаджень у межах формованих санітарних захисних зон з огляду на галузеву приналежність підприємств та клас їх шкідливості відповідно до санітарної класифікації та з огляду на наявність вільних територій;

організація та благоустрій системи природно-пізнавальних маршрутів.

Враховання даних факторів дозволяє покращити санітарний стан села, а також сприяє формуванню планувальної структури.

Заходи для запобігання зменшення та пом'якшення негативних наслідків

Таблиця 7.1.

Екологічна проблема	Заходи що передбачені, які вирішують проблему, або зменшують
1	2
Забруднення повітря	Створення санітарних озелених зон. Створення пилових екранів.
Акустичне забруднення	Створення екрану за рахунок озеленення. Використання можливостей природного екранування.
Забруднення ґрунтів, ерозія ґрунтів. Забруднення підземних вод	Заборонається спалювати відходи. Влаштування мережі господарсько-побутової каналізації об'єкту.

Збільшення захворюваності	Подальша рекультивация і санація території.
---------------------------	---

Аналіз ймовірних наслідків негативного впливу у коротко-; середньо- та довгостроковій перспективах, у тому числі тимчасових, постійних, кумулятивних

Таблиця 7.2.

Опис ймовірного впливу на довкілля	Опис ймовірних наслідків	Короткострокові	Середньострокові	Довгострокові	Тимчасові	Постійні	Кумулятивні
Дбале відведення поверхневого стоку		+	+	+	+	+	
Зменшення забруднення ґрунтів та підземних вод		-	+	+	-	+	
Зменшення забруднення повітря		+	+	+	+	+	
Забруднення повітря		-	-	-	-	-	
Забруднення повітря пилом		-	-	+	-	+	
Акустичне забруднення		-	-	+	-	+	
Видалення верхнього шару ґрунту		+	+	-	+	-	
Запобігання забрудненню ґрунтів та підземних вод		+	+	+	+	+	
Дотримання безпечних умов		++	++	++	++	++	

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єкту доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні технології та матеріали, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

8. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ І ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Метою розробки даного Звіту є визначення доцільності і прийнятності планової забудови, і обґрунтування заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

Матеріали Звіту всебічно характеризують результати оцінки впливів на природне, соціальне, включаючи життєдіяльність населення, і техногенне середовище та обґрунтовують допустимість планованої діяльності.

При розробці Звіту враховані вимоги чинного законодавства, стандарт України ДСТУ ISO-14001-97, чинні державні будівельні, санітарні та протипожежні норми, а також місцеві екологічні умови й обмеження.

Даним проектом передбачається як збільшення території села, так і ефективне використання територій в існуючій межі.

Згідно п.3 ст. 173 Земельного кодексу України включення земельних ділянок у межі населеного пункту не тягне за собою припинення прав власності і права

користування цими ділянками, якщо не буде проведено їх вилучення (викуп) відповідно до Земельного кодексу України.

Згідно рішень даного проекту, передбачається також трансформація земель в існуючій межі:

нова садибна забудова на площі 307,74 га (за рахунок сільськогосподарських земель);

нова громадська забудова на площі 84,06 га (за рахунок територій колективних та індивідуальних садів та незадіяних територій громадської забудови).

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ

План екологічного моніторингу Положення щодо створення системи моніторингу довкілля села визначає порядок створення та функціонування системи з урахуванням стану довкілля та природоохоронної діяльності в районі, визначає основні завдання районної системи моніторингу довкілля, суб'єктів системи, їх завдання відповідно до конкретного ресурсу, принципи організації та функціонування системи, взаємовідносини між суб'єктами під час створення та опрацювання системи моніторингу, структуру системи, організаційний механізм її створення.

Запропоноване Положення слід розробити відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.98 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля».

Система моніторингу довкілля - це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки.

Екологічний та соціальний моніторинг об'єкту буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час будівництва та експлуатації об'єкту. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;

3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження;
5. Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.

Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Внутрішній моніторинг

Перед початком будівництва буде призначено фахівця, який буде відповідальним за дотримання екологічних та соціальних вимог під час будівельних робіт. Також ця людина буде підтримувати регулярний контакт не тільки із державними контролюючими органами, а й начальником відділу охорони навколишнього природного середовища, начальником відділу охорони праці та особою, відповідальною на підприємстві за зв'язок із громадськістю та корпоративну соціальну відповідальність.

Моніторинг стану довкілля

Таблиця 9.1.

Екологічна проблема	Контрольний критерій	Метод контролю	Періодичність контрольного
1	2	3	4
Акустичне повітря			
Відповідність стану повітря нормам та контроль ГДК шкідливих речовин	Відповідність стану повітря нормам	Статистичне спостереження, Контрольні виміри	Раз на сезон
Акустичне забруднення	Рівень шуму (Дб)	Контрольні виміри	Раз на рік
Водний басейн			
Стан природних водойм	Віст шкідливих речовин. Перевищення ГДК	Візуальний нагляд та статистичне спостереження	Раз на рік
Якість питної води	Відповідність води санітарним нормам	Лабораторні випробування	періодично
Стан ґрунтів			
Стан ґрунтів	Рівень забруднення	Статистичне спостереження	Раз на рік
Деградація ґрунтів	Площа деградованих ґрунтів	Візуальний нагляд	Періодично
Поводження з відходами			
Забруднення території	Наявність несанкціонованих сміттєзвалищ	Візуальний нагляд	Раз на рік
Стан здоров'я населення			
Захворюваність	Захворюваність по видам захворювань	Статистичне спостереження	Раз на рік

Зовнішній моніторинг та оцінка

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України,

Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками кредиторів та інвесторів, в т.ч. залученими аудиторськими компаніями.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкт самостійно відповідно до вимог біобезпеки, що встановлені на підприємстві будуть публікувати на власному сайті скан - копії результатів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках моніторингу, не пізніше ніж через 5 (п'ять) робочих днів після отримання їх оригіналів.

Даний документ - Резюме нетехнічного характеру - містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки, які мають відношення до запропонованої діяльності.

Стратегічна екологічна оцінка не завершується після врахування а звіту а продовжується у вигляді моніторингу змін стану довкілля, здоров'я населення, та умов життєдіяльності населення. Мета проведення моніторингу вперш за все виявляти зміни, котрі мають місце в процесі впровадження генерального плану, зокрема негативні зміни та потенційно небезпечні сигнали. Виявлення негативного впливу повинно супроводжуватись впровадженням пом'якшуючих заходів с чітким додержанням норм чинного законодавства. Моніторинг, як комплексний захід спостереження за змінами стану довкілля повинен використовувати всі доступні методи, а саме: - Аналіз статистичної інформації - Візуальне спостереження (з фотофіксацією) - Забір проб та лабораторні випробування. Моніторинг стану довкілля це перманентний процес, який триває постійно у різних проявах та на різних ділянках села відображує поточний стан довкілля (включаючи здоров'я та умови життя населення), його зміни та сприяє накопиченню інформації для аналізу і подальшого планування розвитку.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як дуже значний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом значних забруднюючих факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, не може залишитися на незмінному рівні.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Розроблення стратегічної екологічної оцінки передбачає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності. на довкілля та

використовувати результати цього аналізу для запобігання та пом'якшення екологічних наслідків в процесі ведення проекту генерального плану.

Під час реалізації генерального плану території, на всіх етапах та при розробці робочого проекту, роботи будуть вестись з дотриманням норм та правил охорони навколишнього природного середовища. З, невідкладною, вимогою екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо. В результаті вивчення факторів ризику потенційному негативному впливу реалізації планових робіт можемо зробити висновок – під час виконання робіт, а також після їхнього завершення, здачі об'єкту в експлуатацію та його обслуговування, вплив на екологічний стан є дуже значним.

За підсумками підготовлено Звіт стратегічної екологічної оцінки щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості регіону.

Стратегія розвитку території – загалом враховує принцип екологічної збалансованості (сталого розвитку) Закарпатської області та зорієнтована на зниження антропогенного впливу на довкілля в ділянках з великою щільністю населення.

Водночас з огляду на посилення екологічних і природоохоронних ризиків і загроз, у т.ч. внаслідок глобальних змін клімату, наявний сценарій розвитку ніяк не ув'яже задумане помірне зростання і збільшення забруднень території, і зовсім не надає покращення екологічної ситуації на Закарпатті.

Моніторинг ефективності впровадження є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме проект загалом, а також – необхідною передумовою екологічної збалансованості і контролю забруднення Закарпатської області.

ВИСНОВКИ

Дана оцінка була виконана згідно методичних рекомендацій з СЕО.

В існуючій характеристиці планування і забудови села, у висновках визначені кілька напрямків основних проблем, які необхідно вирішити в проекті.

Для цього у проекті генерального плану території села передбачається:

- функціональне зонування як основа удосконалення планувальної структури села;
- збільшення території села шляхом приєднання легких в освоєнні просторів на північний схід від села;
- удосконалення системи обслуговування всіх рівнів;
- інженерна підготовка і благоустрій території, заходи щодо охорони й оздоровлення навколишнього середовища.

Для прийняття рішення щодо використання територій села Великі Лази були проаналізовані умови можливого територіального розвитку, виходячи з урахування наступних факторів:

- наявність вільних від забудови територій в межах існуючої межі населеного пункту, та в зоні доступу;
- врахування планувальних обмежень (санітарно-захисних зон, шумових зон та ін.).

Одним з найбільш ємних територіальних елементів при рішенні питань розвитку села є землі житлової і громадської забудови.

Беручи за основу прогнозовану чисельність населення, необхідно близько 24,0 га, при середньому розмірі земельної ділянки біля 0,06 га. На даний час в існуючій межі населеного пункту присутні вільні території, які можна використати під розміщення садибної забудови. Але їх кількість не покриватиме зростаючий попит. Вибірково по селу під садибну забудову є лише близько 5,88 га.

В зв'язку з цим виникає необхідність перегляду територіальних меж населеного пункту та збільшення його площі за рахунок приєднання вільних територій в межах Баранинської сільської ради.

Проектом передбачено приєднання територій, що розміщуються на південному-сході від села, які в подальшому буде легко освоювати через сприятливе транспортне положення та вже наявні місця прикладання праці.

Багатоквартирне будівництво не передбачається на розрахунковий період.

Усі площадки нового житлового будівництва забезпечені зручними зв'язками по магістральних вулицях з центральною та іншими частинами села і не порушують існуючу планувальну структуру. Згідно розрахунків, у нових районах розміщені заклади первинного обслуговування (зклади дошкільної та середньої освіти, ін.).

Даним проектом визначені значні території для формування рекреаційних зон, а також розміщенням спортивних споруд, як площинних, так і критих об'єктів на території існуючого стадіону, що перебуває в незадовільному стані.

Передбачається виділення територій для будівництва об'єктів громадської забудови в новому кварталі, що розміщуватимуться вздовж траси Київ-Чоп.

У проекті даються пропозиції по використанню території, а саме:

- формування сельбищної зони міста з розширенням системи закладів обслуговування населення;
- формування рекреаційної зони (в межах існуючого лісового масиву);
- у зоні адміністративних будівель (центральна зона) даються пропозиції щодо задоволення потреб населення в об'єктах соціальної інфраструктури;
- проектом передбачається збереження виробничо-складських планувальних утворень з впровадженням відповідних заходів щодо охорони навколишнього середовища і впорядкування дорожньої мережі.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».
3. Закон України «Про засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року».
4. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності».
5. Наказ Мінприроди №296 про застосування методичних рекомендацій зі здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.
6. Графічні матеріали до проекту генерального плану.
7. Пояснювальна записка до проекту генерального плану.
8. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020».

9. Стратегія сталого розвитку Закарпатської області.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Копія рішення органу місцевого самоврядування про початок розробки генерального плану населеного пункту.

Додаток 2. Копія листа щодо визначення обсягу СЕО

Додаток 3. Зауваження від державних адміністрацій

Додаток 4. Копії повідомлень про початок громадського обговорення щодо визначення обсягу СЕО

Додаток 5. Довідка про результати проведення громадського обговорення щодо визначення обсягу СЕО

Додаток 6. Копія повідомлення про оприлюднення проекту генерального плану території

Додаток 7. Протокол проведення громадського обговорення проекту детального плану та звіту про СЕО.

Додаток 8. Протокол врахування зауважень та побажань.